

Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet

Katedra za obiteljsku medicinu

IZOBRAZBA ZA ZNANSTVENO ISTRAŽIVAČKI RAD U OBITELJSKOJ MEDICINI

Doc.dr.sci.Đurđica Kašuba Lazić, spec. obiteljske medicine
Prof.dr.sci.Milica Katić, spec. obiteljske medicine

NASTAVU IZ ZNR KATEDRA PROVODI NA:

- POSLIJEDIPLOMSKOM STUDIJU IZ OBITELJSKE MEDICINE:
 - predavanja, seminari, vježbe, mentorstva za istraživanja i izradu diplomskih radova
- SVEUČILIŠNOM STUDIJU SESTRINSTVA
- TEČAJEVIMA ZA MENTORE
- DIPLOMSKOJ NASTAVI
 - mentorstva studentima pri izradi diplomskih radova
- RADIONICAMA IZ ZNR NA KONGRESIMA LIJEČNIKA OM

POSLIJEDIPLOMSKI STUDIJ OBITELJSKA MEDICINA

V ISTRAZIVANJE U OBITELJSKOJ MEDICINI

ORGANIZIRANA NASTAVA NA POSLIJEDIPLOMSKOM STUDIJU IZ OM

- Od 2003. godine – projekt specijalizacije i doedukacije liječnika koji rade u obiteljskoj medicini
- Od 2012. godine – redovita specijalizacija 4 godine uključuje i poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od 4 mjeseca
- 40 sati direktne nastave, samostalni rad s mentorom

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

1. Specifičnosti istraživanja u OM;
2. Najčešće korištene metode istraživanja: kvantitativne i kvalitativne;
3. Kako čitati i interpretirati članak;
4. Pretraživanje literature;
5. Planiranje istraživanja: određivanje cilja, odabir metoda;
6. Prikupljanje podataka te oblikovanje baze podataka;
7. Priprema podataka za statističku analizu;
8. Interpretacija dobivenih rezultata, zaključivanje;
9. Pisanje i objavljivanje znanstvenog rada;
10. Kako prezentirati rad na stručnom skupu.

NASTAVNE JEDINICE

1. "Uvod u znanstveno istraživački rad"

- O razvoju istraživačkog rada u OM u svijetu i u Hrvatskoj
- O istraživanjima koja će razvijati temeljni sadržaj obiteljske medicine, a ne samo opisivati taj sadržaj
- Temeljne kompetencije LOM-a (WONCA 2005) – "Research agenda" EGPRN

NASTAVNE JEDINICE

“2. Istraživački postupak, istraživačko pitanje”

- Postavljanje “PRAVOG” pitanja
- Definiranje područja istraživanja i svrhe istraživanja
- Postavljanje hipoteze
- Oblikovanje plana istraživanja – kako dobiti odgovori na pitanje
- Kako mjeriti različite ideje koje proizlaze iz istraživačkog pitanja
- Prikupljanje podataka
- Organiziranje podataka u oblik koji je prikladan za analizu
- Analiza podataka
- Pisanje rezultata

- *“Zašto mnoga “dobra pitanja” nisu dobra?”*

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

3. "Metode istraživanja"

- **Kvantitativna istraživanja**
 - Primjer provedenog istraživanja s akcentom na vrstu podataka, varijable, vrijednosti
- **Metode kvalitativnih istraživanja**
 - Primjer provedenog istraživanja, vrsta podataka, metode prikupljanja podataka i analize (Intervju, fokus grupe)

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

4. "Kritičko čitanje literature"

Cilj: Razumijevanje i vrednovanje znanstvenog članka, relevantnost za OM

- EBM – medicina temeljena na dokazima
- Klinički-istraživački postupak
- Filozofija istraživanja i anatomija znanstvenog članka
- Obilježja komunikacije u znanosti – znanstveni stil

- *Rad u grupi na analizi članka – plenarna diskusija*

Zadatak:

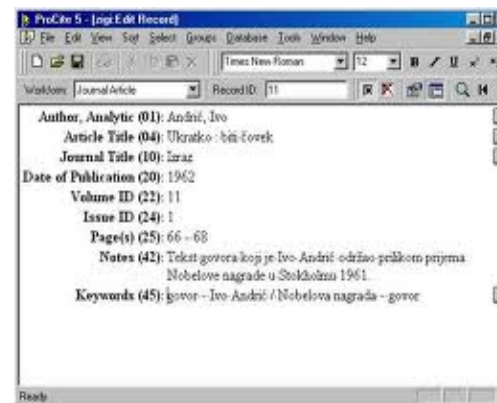
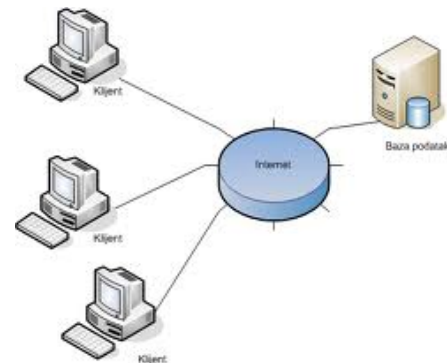
- Samostalno analizirati, vrednovati zadani članak- "recenzija"

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

5. "Pretraživanje znanstvene literature"

- Baze medicinskih podataka
 - MEDLINE, PubMed
- Kako izabrati "pravi" članak za svoj rad
- Pretraživanje baza prema ključnim riječima
- Pretraživanje prema imenima autora
- Izbor i načini citiranja literature

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

6. "Oblikovanje plana istraživanja"

- Kako mjeriti različite ideje proistekle iz istraživačkog pitanja
 - Strategija kako istraživanjem dobiti odgovor na istraživačko pitanje
 - Nastavne metode: rad u malim grupama pod vodstvom mentora – oblikovanje pojedinačnih istraživanja
 - Plenarna rasprava o temi i metodologiji istraživanja
- Ponekad nije moguće dobiti odgovor na postavljeno pitanje
 - Preoblikovanje plana istraživanja

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

7. “Prikupljanje i statistička obrada podataka”

- Izrada upitnika
- Korištenje standardnih instrumenata i upitnika
- Prikupljanje podataka iz zdravstvenih kartona
- Osnovne statističke metode

NASTAVNE JEDINICE IZ ZNR

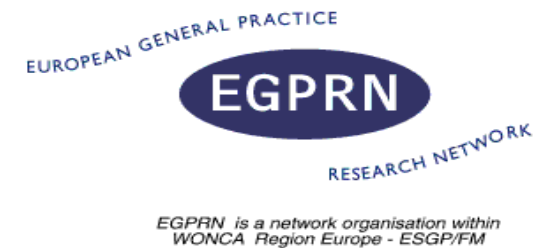
8. "Pisanje znanstvenog članka"

- Vrste znanstvenih članaka
- Sadržaj, oblik i način pisanja rada temeljenog na istraživanju
- Sadržaj, oblik i način pisanja preglednog rada
- Sadržaj, oblik i način pisanja prikaza bolesnika
- Sadržaj oblik i način pisanja diplomskog rada

NASTAVNE JEDINICE

9. “EGPRN - Europska skupina istraživača iz obiteljske medicine”

- Povijest i misija EGPRN
- Organizacija i vodstvo
- Svrha djelovanja
- Organizacija i teme konferencija
- Kako postati član EGPRN –a i zašto je to važno
- Kako kako poslati sažetak i prezentirati istraživanje na konferenciji
- Kako se procjenjuju valjanost i relevantnost istraživanja
- www.egprn.org

OBLICI POUČAVANJA ZNR

- PREDAVANJA
- RAD U MALIM GRUPAMA: kritičko čitanje literature, oblikovanje istraživačkog pitanja, izrada plana istraživanja
- INDIVIDUALNI RAD
- RAD NA RAČUNALU: pretraživanje baza medicinskih podataka prema ključnim riječima
- RAD S MENTOROM NA OBLIKOVANJU ISTRAŽIVANJA
- PLENARNI PRIKAZI PLANA ISTRAŽIVANJA

POPIS LITERATURE POTREBNE ZA STUDIJ I POLAGANJE ISPITA

OSNOVNA

1. Marušić M i sur. Uvod u znanstveni rad, 3. obnovljeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Medicinska naklada, 2004.
2. Howie JGR. Research methods in general practice. London: Chapman & Hall, 1989. Armstrong D, Grace J .Reserach methods and audit in general practice, 3rd ed. New York: Oxford University Press, 2000.

PREPORUČENA DOPUMSKA

1. Hesse-Biber S, Leavy P. Approaches to qualitative research. New York: Oxford University Press, 2002.
2. Rosser WW, Shafir MS. Evidence-based family medicine. Hamilton, Ont.: B. C. Decker Inc, 1998.
3. Geyman JP, Deyo RA, Ramsey SD. Evidence-based clinical practice: concepts and approaches. Woburn: Butterworth Heinemann, 2000.
4. Odabrani članci

NAČIN POLAGANJA ISPITA I ISHOD

- Analiza zadanog članka-esej
- Izrada diplomskog rada
- Trajanje nastave i samostalan rad: ECTS 5

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOTI IZVEDBE PREDMETA

- Procjena u tijeku nastave,
- Vođenje evidencije o obavljenoj nastavi i usvojenim vještinama

- Anketa o kvaliteti nastave i nastavnika, koja se analizira na razini specijalističkog studija i Fakulteta.

RAZVIJANJE OPĆIH I SPECIFIČNIH KOMPETENCIJA

- značajke istraživanja u obiteljskoj medicini.
- najčešće korištene metode istraživanja: kvantitativne i kvalitativne;
- čitanje i kritička interpretacija članka;
- pretraživanje literature;
- planiranje istraživanja:
- određivanje cilja, odabir metoda, prikupljanje podataka te oblikovanje baze podataka.
- priprema podataka za statističku analizu;
- najčešće korištene statističke metode;
- interpretacija dobivenih rezultata, zaključivanje;
- pisanje i objavljivanje znanstvenog rada;
- prezentiranje rada na stručnom skupu

PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA STUDENATA

- Na domaćim kongresima
 - u prosjeku **10 radova na kongresu HUOM-a i HDOD**
- Na WONCA konferencijama
- Na EGPRN-u
- Pisanje i objavljivanje rada
 - u časopisu “**Medicina Familiaris Croatica**” (2-3 članka po broju)
 - u drugim indeksiranim časopisima (domaćim i stranim)

KONFERENCIJE WONCA

Petricek G, Cerovecki V, Lazic D, Ozvacic Z, Soldo D, Tiljak H, Vrcic - Keglevic M. How cardiovascular patients perceive their illness? A pilot study. In: Book of abstracts. 13th Regional Conference of the European Society of General Practice / Family Medicine, WONCA Europe, Paris 2007

Cerovečki-Nekić V, **Buljan N**, Lazić Đ, Ožvačić Z, Petiček G, Soldo D, Katić M. Comorbidity of hypertension and musculoskeletal disorders in general practice patients. Abstract book WONCA Europe 14th Regional Conference „Overcoming the Distance“ 2008; Istanbul, Turkey. Istanbul: WONCA Europe **2008**, p.280.

KONFERENCIJE EGPRN

Katic M, Ozvacic Z, Cerovecki-Nekic V, Katic V. Shortening of delays in cancer diagnosis – Could we do better? In: Abstract Book, EGPRN Verona, October 2003

Cikač T, Lazić Đ, Čop R, Ožvačić Z. GP's intervention in changing lifestyle behaviour of adipose patients. In: Abstract Book, EGPRN Tartu, October 2005

Barbarić Z, Soldo D, Katić M. Most common side effects of drugs noticed by general practitioner. In: Abstract Book, EGPRN Gottingen, May 2005

KONFERENCIJE EGPRN-a

DUBROVNIK 2009.

Ines Diminć-Lisica, T. Frančišković D. Ivošević, B. Popović

Unaided GPs' clinical diagnosis in the evaluation of depressive patients – a pilot research.

Stanislava Stojanovic-Spehar, Sanja Blažeković-Milaković

Undetected comorbid depression in hypertensive patients—entire approach.

Đurđica Lazić, Milica Katić, Josipa Kern, Zlata Ozvačić

Patterns of co-morbidity and multimorbidity of chronic diseases: results of a ten year follow-up of chronic patients in family medicine in C

OBJAVLJIVANJE RADOVA

- **Torinek T**, Katic M, Kern J. Morbidity of Native, Immigrant, and Returned Refugee Populations in Family Medicine Practice in Croatia after 1991-1995 War. Croat Med J 2005; 46: (6) 990-995. (CC)
- **Vrdoljak D**, Petric D, Katic M, Dvornik-Radica A. Polimedikacija starije populacije: iskustvo obiteljskog liječnika. Pharmaca 2005; 43:17-25. (EM)
- **Markić I**, Katić M, Markić D: Zbrinjavanje bolesnika s hipertenzivnom krizom u Centru za hitnu medicinsku pomoć Doma zdravlja Opatija. Liječ Vjesn 2004; 126: 234-240 (IM)
- **Marinić T**, Ozvačić Z, Katić M, Polašek O, Lazić D. Characteristics of in Otocac ten years after the war. Acta Med Croatica. 2007;61(1):25-

OBJAVLJIVANJE RADOVA

- Vrdoljak D, Bergman Marković B, **Cikać S.** Administrativni i medicinski opseg rada tima obiteljske medicine. Med Jadertina, 2012;42,(1-2):5-12. (EM)
- **Čizmešija T,** Bergman Marković B. Upotreba komplementarne i alternativne medicine kod pacijenata u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Acta Med Croat 2008;62:15-22. (IM)
- Lazić Đ, **Cikać T,** Ožvačić Z, Čop R. Utjecaj liječnika obiteljske medicine na promjenu životnih navika pretilih pacijenata. Acta Med Croatica 2007; 61: 7-11. (IM)
- **Ivanda R,** Ožvačić Adžić Z. Mišljenje liječnika obiteljske medicine o korištenju elektroničkog zdravstvenog kartona u skrbi za bolesnike. Med Fam Cro 2012: 20 (1-2): 17-27.

SVEUČILIŠNI STUDIJ SESTRINSTVA

ZNANSTVENO ISTRAŽIVAČKI RAD U OBITELJSKOJ MEDICINI

NASTAVNE JEDINICE

1. "Specifičnosti istraživanja u obiteljskoj medicini (OM)
2. Područja istraživanja
3. Određivanje cilja istraživanja, odabir metoda
4. Priprema istraživanja, oblikovanje istraživačkog pitanja
5. Prikupljanje podataka: značajke i vrijednosti elektronskog kartona kao baze podataka u retrospektivnim i prospektivnim istraživanjima, audit metoda
6. Pretraživanje literature i kritičko čitanje literature

EVALUACIJA NASTAVE IZ ZNR NA SVEUČILIŠNOM STUDIJU SESTRINSTVA

- ✓ *" iz današnjih sadržaja ne bih ništa mijenjala. Izuzetno sam zadovoljna s načinom i stilom održanih nastavnih jedinica prof. L'Katić i doc. Lazić" (05.03.2013)*
- ✓ *"Najviše mi se sviđa kritička analiza znanstveno istraživačkih radova, jer sam na praktičnom primjeru imala priliku primijeniti znanja koja smo dobili kroz kolegij. Predavanja su korisna iako se na nekim dijelovima preklapaju što je korisno ka utvrdimo znanje. Tako je sadržaj predmeta poznat svaki predavač nam na svoj način prenese znanje i otvori nove "vidike"*

EVALUACIJA NASTAVE IZ ZNR NA SVEUČILIŠNOM STUDIJU SESTRINSTVA

- ✓ *"Zanimljiv razgovor o našim istraživačkim pitanjima i pregled istraživačkih pitanja općenito, Super prikaz kritičke analize članka"*
- ✓ *"koncizna, zanimljiva predavanja, kvalitetne prezentacije. Prilagoditi predavanja te prikazati položaj sestara u timu obiteljske medicine te njihovu ulogu i značaj u istraživanjima u OM"*
- ✓ *Odličan kontakt sa studentima*
Konkretni prikaz kritičke analize članka, koncizni prikazi dijelova znanstvenog rada - cjelokupna ocjena ODLIČNO!!!"

EVALUACIJA NASTAVE IZ ZNR NA SVEUČILIŠNOM STUDIJU SESTRINSTVA

- ✓ *“malo više naglasiti ulogu sestre odnosno što MS može prikupljati od podataka”*
- ✓ *“Poticajna i konstruktivna predavanja,*
- ✓ *Upoznali smo se sa sadržajem i važnosti istraživanja u obiteljskoj medicini – to mi je potpuno novo!*
- ✓ *“Zanimljivo, sažeto opisano sve ključno i bitno, izuzetno korisno”*